

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωὴ,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 109ον | Δεκέμβριος 2019 | 4340

«ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΜΑΙ ΥΜΙΝ ΧΑΡΑΝ ΜΕΓΑΛΗΝ»

ΠΑΡΑΞΕΝΑ θὰ ἀντηχήσει καὶ φέτος τὸ ἀγγελικὸ μῆνυμα γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ στὸν σύγχρονο ταραγμένο καὶ σπαρασσόμενο κόσμο. Καὶ εἶναι ἐπόμενο. Πῶς μπορεῖ νὰ γίνηται λόγος γιὰ **«ἐπὶ γῆς εἰρήνην»** καὶ **«χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ»** σὲ μιὰ ἀνθρωπότητα ποὺ κυβερνᾶται ἀπὸ τὴν σκοπιμότητα, τὴν ἀκάθαρτη διπλωματία καὶ τὸν νόμο τῆς ζούγκλας;

Ποιὰ χαρὰ νὰ ἀνθίσει στὰ χεῖλη τῶν παιδιῶν, τῶν μανάδων, τῶν συζύγων ποὺ γνώρισαν τὴ φρίκη τοῦ πολέμου, τὸ δράμα τοῦ ξεριζωμοῦ, τῆς προσφυγιάς, τῆς ὀρφάνιας; Ποιὰ χαρὰ νὰ αἰσθανθοῦν λαοί, ὅταν βλέπουν τὸ δίκιο τους νὰ ποδοπατεῖται, ὁ ἀγώνας τους νὰ διαβάλλεται καὶ ἡ ἀδικία νὰ βραβεύεται;

Ἡ χαρὰ προϋποθέτει τὴν εἰρήνη καὶ σήμερα τὸ φάσμα τοῦ τρόμου ἀπὸ τὴς πολεμικὲς συρράξεις πλαγιέται ἀπειλητικά. «*Τὸ μὲν ὄνομα τῆς εἰρήνης πανταχοῦ· τὸ δὲ πρᾶγμα οὐδαμοῦ*». Πολλὴ συνθηματολογία γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ εἰρήνη πουθενά. Ἡ εἰρήνη φυγαδεύθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰτὶ πρῶτα φυγαδεύθηκε ἀπὸ τὴς καρδιές. Ἐξορίστηκε ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός.

Ἡ χαρὰ προϋποθέτει τὴν ἐλπίδα καὶ ὁ ἀνθρωπος τῆς ἀποστασίας δὲν ἐλπίζει στὸν ζῶντα Θεό, ἀλλὰ **«ἐπὶ πλοῦτου ἀδελότητι»** (Α΄ Τιμοθ. στ΄ 17), γι' αὐτὸ καὶ ζεῖ μὲ ἀχώριστη συντροφιά τὸ ἄγχος, τὴν ἀγωνία, τὴν ἀπελπισία.

Ἡ χαρὰ προϋποθέτει ἐσωτερικὴ ἡρεμία καὶ ψυχικὴ γαλήνη καὶ αὐτὸς ζεῖ σὲ ἀτμόσφαιρα ἀβεβαιότητας καὶ ταραχῆς. Ἀναπνέει καθημερινὰ φόβο καὶ ἐκπνέει ἀγωνία. Ἐπιχειρεῖ νὰ θεμελιώσει τὴν εἰρήνη σὲ ἀθεμελιώτους πνευματικὰ Διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς ἢ στὴν ἰσορροπία τοῦ τρόμου. Καὶ τρομαγμένος ἀντικρίζει τὸ χάος τῆς προσωπικῆς του ἀνισορροπίας.

Καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει τὸ δράμα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσει τὸν Χριστό. Τοῦ φαίνεται ἀδύνατος, φτωχός, **«κείμενος ἐν τῇ φάτνῃ»**. Ζητάει πλούτη μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστό. Καὶ ὑποφέρει μέσα στὰ πλοῦτη τῆς πνευματικῆς του φτώχειας. Δὲν θέλει τὸν πλοῦτο τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐντιμότητας, τῆς εὐλικρίνειας. Προτιμᾶει νὰ εἶναι πλούσιος σὲ ἐγωισμό, σὲ τυχοδιωκτισμό, σὲ αἰσθησιασμό, σὲ βαρβαρισμό. Ἀρνεῖται νὰ γονατίσει μπροστὰ στὴ φτωχικὴ φάτνη καὶ νὰ ἀποθέσει ἐκεῖ

τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν ποὺ τὸν συνθλίβει. Γονατίζει ὅμως μπροστὰ στὰ σύγχρονα ψευτοεἶδωλα.

Ἀλλὰ τὸ ἀγγελικὸ μῆνυμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς θὰ ἀντηχήσει καὶ σήμερα. Πολλοὶ θὰ τὸ ἀκούσουν τὴς ἅγιες τοῦτες ἡμέρες. Πόσοι ὅμως θὰ τὸ ἐνωτισθοῦν, θὰ τὸ βιώσουν; Μονάχα ὅσοι ἔχουν ἀπλωμένες τὴς εὐαίσθητες κεραῖες τῆς ψυχῆς στὰ μηνύματα τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ ἀπλὲς καὶ καθαρὲς καὶ ἀνυπόκριτες καρδιές. Οἱ καρδιές ποὺ δὲν ζητοῦν τὸν χρυσό, ἀλλὰ τὸν Χριστό. Ὅσες πεινοῦν καὶ διψοῦν τὴν δικαιοσύνη, τὴν τιμιότητα, τὴν εὐλικρίνεια καὶ ὄχι τὴν ἀδικία, τὴν ὑποκρισία, τὴν ἀπάτη. Ἐκεῖνες ποὺ ποθοῦν τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀγάπης ποὺ ἔφερε ὁ Χριστὸς στὴ γῆ καὶ θέλγονται ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀγνότητας, τῆς ἀνωτερότητας.

Ὁ Θεὸς **«διὰ σπλάχνα ἐλέους»** γίνεται ἀνθρωπος **«τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης»** (Λουκᾶ α΄ 78-79), γιὰ νὰ φέρει τὸ μῆνυμα τῆς χαρᾶς, τῆς αἰσιοδοξίας στὸν ταλαιπωρημένο ἀνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας. Τὸ ἐλπιδοφόρο αὐτὸ μῆνυμα ποὺ σαλπίζει ὁ οὐρανὸς στὴ γῆ, μᾶς ὑπενθυμίζει:

Τὰ Χριστούγεννα δὲν εἶναι ἓνα μακρινὸ παρελθόν. Εἶναι ἓνα παρὸν καὶ ἓνα ἐλπιδοφόρο μέλλον. Γιατὶ καὶ σήμερα ὁ Χριστὸς ἔρχεται ἀνάμεσά μας. Θέλει νὰ γεννηθεῖ καὶ μέσα στὴν καρδιά μας.

Τὰ Χριστούγεννα δὲν εἶναι μιὰ σύντομη χαρὰ. Εἶναι ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς, διότι **«ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»** (Ἰωάν. α΄ 14).

Τὰ Χριστούγεννα δὲν εἶναι μιὰ συνθησμένη εἰρήνη ποὺ τὴν καταργοῦν οἱ μηχανὲς τοῦ πολέμου. Εἶναι ἡ ἀληθινὴ εἰρήνη, ποὺ τὴν ἔψαλαν οἱ ἄγγελοι τὴν ἅγια ἐκείνη νύχτα, **«ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν»** καὶ φρουρεῖ ἀπὸ τότε ὄχι τὰ σύνορα τῶν ἀποστατημένων ἐθνῶν, ἀλλὰ **«τὴς καρδιῆς καὶ τὰ νοήματα»** τῶν πιστῶν ποὺ εἶναι δοσμένοι στὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆ.

Τὰ Χριστούγεννα δὲν εἶναι ἓνα μακρινὸ παρελθόν. Εἶναι ἓνα παρὸν καὶ ἓνα ἐλπιδοφόρο μέλλον. Γιατὶ καὶ σήμερα ὁ Χριστὸς ἔρχεται ἀνάμεσά μας. Θέλει νὰ γεννηθεῖ καὶ μέσα στὴν καρδιά μας. Ἀπὸ ἐμᾶς ἐξαρτᾶται ἡ Γέννησή Του νὰ γίνη ἡ ἀναγέννησή μας, ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς μας, ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου.

Τὸν εἶδαν. Τὸν εἶδαν τὰ ἀνθρώπινα μάτια. Αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα ἀχόρταγα μάτια, ποὺ τρυπώνουν παντοῦ, ποὺ ἐρευνοῦν τὰ φαινόμενα, ποὺ ψάχνουν πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα.

Τὸν εἶδαν νὰ περπατάει στοὺς δρόμους μας, νὰ διασχίζει τὰ χωράφια μας ἀνοίγοντας δίοδο ἀνάμεσα στὰ στάχυα. Τὸν παρακολούθησαν νὰ δουλεύει προσεκτικὰ καὶ ἐπίμονα, νὰ διδάσκει τὰ πλήθη, νὰ κάθεται κουρασμένος δίπλα στὸ πηγάδι, νὰ πίνει τὸ δροσερὸ νερὸ τῆς πηγῆς.

Τὰ ἀνθρώπινα μάτια μας, τὰ σάρκινα, εἶδαν τὸν Θεό. Τὸν πραγματικὸ. Τὸν ἀληθινό. Τὸν μόνο. Τὸν ζῶντα Θεό. Τὸν Παντοκράτορα καὶ βασιλεύοντα.

Τὸν εἶδαν, γιατί Ἐκεῖνος θέλησε νὰ φανερωθεῖ. Ἐκεῖνος «ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη» (Βαρούχ γ' 38), ὅπως τὸ εἶπε ὁ προφήτης. Ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου. Γεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ. Παρουσιάσθηκε, ἀποκαλύφθηκε στοὺς

Ἀπὸ τὴ νύχτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, τὸ πανανθρώπινο βλέμμα ἄλλαξε. Τὸ πλάσμα εἶδε τὸν Θεό. Κι ἀπὸ τότε τὸ βλέμμα αὐτὸ δὲν θὰ χορτάσει, δὲν θὰ χαρεῖ παρὰ μόνον ὅσες φορές μπορέσει νὰ δεῖ κάτι ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Κυρίου. Ὅπου ἀλλοῦ ἀκουμπήσουν τὰ μάτια μας, θὰ μείνουν νηστικά, διψασμένα, ἀνικανοποίητα.

ἀνθρώπους. Ὁ Θεὸς «ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συνανέστραφη». Ὁ Θεός, ὁ αἰώνιος καὶ ἄναρχος, στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐμφανίσθηκε στὸν κόσμον μας, συνανέστραφη με τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ἀνθρώπους με σάρκα καὶ ὀστά, ὅπως ἐμεῖς. Τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ γεγονὸς

ἄρχισε μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Τὰ πρῶτα Χριστούγεννα τοῦ κόσμου.

* * *

«Ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη». Παρουσιάσθηκε καὶ ἔζησε ἀνάμεσά μας. Ὁ Θεός!

Τί δὲν ἔχουν δεῖ τὰ ἀνθρώπινα μάτια! Τί δὲν βλέπουν τὰ μάτια μας! Τὴν ἀσχήμια καὶ τὴν ὀμορφιά τῆς ζωῆς. Τὴν ἀμαρτία καὶ τὴν ἀγιότητα. Τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν διαφθορά. Τὸ θάνατο καὶ τὴν ζωὴ. Πόσες φορές δὲν τὰ θαμπώνει ἡ λάμψη τῆς χαρᾶς. Καὶ πόσες ἄλλες δὲν σκεπάστηκαν μετὰ τὰ δάκρυα τῆς θλίψεως. Ὅμως αὐτὰ τὰ ἴδια μάτια εἶδαν καὶ τὸν Θεό. Δὲν ἔχει σημασία ἂν δὲν ἦταν τὰ δικά σου ἢ τὰ δικά μου. Σημασία ἔχει τὸ γεγονός, ὅτι πολλὰ ἀνθρώπινα μάτια, ἀπαράλλακτα σὰν τὰ δικά σου καὶ τὰ δικά μου, εἶδαν τὸν Θεό, ποὺ ἦλθε στὴ γῆ, ἀνάμεσά μας. Τὸν εἶδαν. Κι ἐπάνω τους χαράχθηκε

ἡ εἰκόνα του. Ἡ σφραγίδα τῆς παρουσίας του. Μέσα στὰ κύτταρα τῶν ἀνθρώπινων ματιῶν ἐναποτέθηκε ἡ ἀνάμνηση ἀπὸ τὴν θέα τοῦ Θεοῦ. Ἴσως μακρινὴ καὶ θαμπή, πάντως ἀληθινή.

Ἡ ἀνάμνηση ἀπὸ τὴν θέα τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἦλθε στὴ γῆ, ζεῖ ἀκόμη στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, στὰ δικά μου στὰ δικά σου, στοῦ παιδιοῦ σου. Ἴσως γι' αὐτό, παρὰ τὴν κακία μας, τὴν ἀμαρτωλότητά μας, τὴν πονηρία μας, τὰ μάτια μας ἐξακολουθοῦν νὰ διψοῦν τὴν ἀγνότητα, τὴν ἄσπιλη ὠραιότητα, τὶς ἐνσαρκώσεις καὶ τὶς ἀπτές μορφές τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης. Ἴσως γι' αὐτό τὰ μάτια μας μποροῦν ἀκόμη νὰ θαυμάζουν, νὰ δακρῦζουν, ν' ἀνοίγουν ἐκστατικὰ μπροστὰ στὶς μορφές τῶν ἁγίων, αὐτῶν ποὺ προσπάθησαν νὰ μιμηθοῦν στὴ ζωὴ τους τὸν σαρκωθέντα Θεό.

Ἀπὸ τὴ νύχτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ὁ Θεὸς «ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη», τὸ πανανθρώπινο βλέμμα ἄλλαξε. Τὸ πλάσμα εἶδε τὸν Θεό. Κι ἀπὸ τότε τὸ βλέμμα αὐτὸ δὲν θὰ χορτάσει, δὲν θὰ χαρεῖ παρὰ μόνον ὅσες φορές μπορέσει νὰ δεῖ κάτι ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Κυρίου. Ὅπου ἀλλοῦ ἀκουμπήσουν τὰ μάτια μας, θὰ μείνουν νηστικά, διψασμένα, ἀνικανοποίητα.

Θ' ἀναγαλλιάσει ἡ ψυχὴ μας τώρα τὰ Χριστούγεννα. Θὰ δοῦμε καὶ πάλι τὸν αἰώνιο Θεὸ ἐν ἀνθρώπου μορφῇ, ἐν δούλου μορφῇ, βρέφος στὴ φάτνη τῆς Βηθλεέμ. Θὰ χαρεῖ ἡ ψυχὴ μας, ὅχι τόσο γιατί θὰ ἀντικρίσει ἕνα ἀπέραντα ἐξαισιοῦ θέαμα, ἀλλὰ γιατί τὰ ἀνθρώπινα μάτια μας βλέποντας τὴν εἰκόνα τῆς Γεννήσεως θὰ θυμηθοῦν. Θὰ θυμηθοῦν αὐτὸ ποὺ εἶδαν, Αὐτὸν ποὺ εἶδαν, τὸν Θεὸ ὁ ὅποιος «ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη».

Ὅμως τὰ μάτια μας δὲν ἀρκεῖ μόνο νὰ θυμηθοῦν. Πρέπει νὰ καθαρισθοῦν, νὰ πλυθοῦν, νὰ ἀγαπήσουν. Οἱ πονηροὶ ὀφθαλμοὶ εἶναι καιρὸς νὰ στραφοῦν ἀλλοῦ καὶ νὰ ἀφήσουν τὴ ματαιότητα. Πῶς μπορεῖ νὰ συνυπάρξει ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν εἰκόνα τῆς φθορᾶς, τῆς ἀμαρτίας; Ὅταν τὸ βλέμμα μας περιτριγυρίζει καὶ μαζεῦει ἀχόρταγα κάθε εἶδους σκουπίδι καὶ ἀθλιότητα, ὅταν τρέχει λαίμαργα στοὺς δρόμους τῆς ματαιότητας, πῶς νὰ διατηρήσει καθαρὴ τὴν ἀνάμνηση ἀπὸ τὴν θέα τοῦ Θεοῦ; Σὲ μιὰ τέτοια κατάσταση, θὰ ἀκοῦμε ἀπὸ τὸν προφήτη ὅτι «ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη», ὅτι τὸν εἶδαν ἀνθρωποὶ ὅπως ἐμεῖς κι αὐτὸ θὰ μᾶς φαίνεται τόσο μακρινό, τόσο ξένο...

Ἦλθες στὴ γῆ μας, Κύριε. Παρουσιάσθηκες ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Σὲ εἶδαν χιλιάδες ἀνθρώπινα μάτια. Εὐχαριστοῦμε ἀπέραντα γι' αὐτό. Καὶ μόνο γι' αὐτό, ἂν μᾶς εἶχες δώσει τὰ μάτια, θὰ ἦταν ἀρκετό. Τί μεγαλύτερο, τί ὠραιότερο γιὰ τοὺς ἀνθρώπινους ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τὸ νὰ δοῦν Ἑσένα;

Σὲ ἰκετεύουμε, Κύριε, χάρισέ μας καὶ σήμερα τὴ δυνατότητα νὰ σὲ βλέπουμε. Δεῖξον ἡμῖν τὸ πρόσωπόν σου, Κύριε...

ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΤΟΥ Σ' ΕΝΑ ΑΛΟΓΟ

“Ένας διάσημος συγγραφέας του περασμένου αιώνα μάς δίνει σ' ένα διήγημά του μια πολύ παραστατική εικόνα της μοναξιάς: “Ένα πρόβλημα παλιό και σύγχρονο και περισσότερο σύγχρονο:

Βρισκόμαστε, γράφει, στα 1850. Το κρύο είναι τσουχτερό. Σε μια μεγάλη πλατεία βρίσκεται ένας γέρος άμαξας. Το χιόνι τον έχει σκεπάσει. Κρυνώνει φοβερά. Πιο πολύ όμως από το κορμί κρυνώνει ή ψυχή. Η καρδιά του είναι παγωμένη από τον πόνο. Ο θάνατος του μονάκριβου παιδιού του έχει μεταβάλλει τον έσωτερικό του κόσμο σε μια απέραντη παγερή χώρα. Υποφέρει. Ζητάει λίγη ζεστασιά. Κάποιο πονετικό άνθρωπο, που θα ανάψει μέσα του μια σπίθα, μια φλόγα, λίγη θαλπωρή.

Ξαφνικά να ένας πελάτης. Άχ και να μην ήταν απλώς πελάτης. Να ήταν ένας άνθρωπος με ζεστή καρδιά, με φλογερή ψυχή, για να θερμάνει την παγωνιά του, να απαλύνει τον πόνο του, να φυγαδεύσει τη μοναξιά του! Την ώρα αυτή δεν ζητούσε ένα ανώνυμο πελάτη. Ζητούσε ένα άνθρωπο με καρδιά κι όχι με μια παγερή πέτρα μέσα σε άδεια στήθη. Ζητούσε ένα πρόσωπο, που θα τον ακούσει προσεκτικά, μια ζεστή καρδιά, για να ακουμπήσει επάνω της και να νιώσει λίγη ανακούφιση.

Τη βρήκε; “Έτσι νόμισε. Άνοιξε την καρδιά του. Είπε τον πόνο του. Και περίμενε ανταπόκριση. Μάταια. Δίπλα του δεν είχε ένα ζωντανό άνθρωπο. Γιατί ο άνθρωπος χωρίς αγάπη δεν είναι ζωντανός, είναι νεκρός, έστω κι αν φαίνεται πως ζει. Πλάϊ του βρισκόταν ένα παγερό άγαλμα, χωρίς αισθήματα, χωρίς συμπάθεια, χωρίς καρδιά. Δεν τον κούραζε πια τόσο το μονότονο παγωμένο τοπίο, που απλωνόταν μπροστά του. Τον κούραζε ή παγωνιά, που ένιωθε δίπλα του. Το τοπίο του ξάνοιγε απλώς μια άλλη απέραντη Σιβηρία, από την απουσία της αγάπης, που κρύβουν μερικές καρδιές.

* * *

Τι φοβερό! Να περιμένεις λίγη αγάπη, λίγη στοργή, κάποιο ενδιαφέρον σε μια τραγική στιγμή της ζωής σου και να μη τα βρίσκεις. Μια τέτοια έλλειψη πνίγει την ψυχή, την κάνει να άσφυκτιά, την σκοτώνει. Δεν υπάρχει πιο μεγάλη απογοήτευση από τη διάψευση που προέρχεται από την απουσία της αγάπης.

Και η ψυχή επιστρατεύει και πάλι τις δυνάμεις της. Και αναζητάει και ψάχνει και περιμένει τον άνθρωπο. Δεν μπορεί να ζήσει χωρίς αυτόν. Άραγε θα τον συναντήσει στην εύθυμη παρέα που πλησιάζει;

Τρεις χαρούμενοι νέοι. Αυτοί ίσως θα μπορούσαν καλύτερα να νιώσουν τον πόνο του από το χαμό του παιδιού του. Στα πρόσωπά τους δεν θα δυσκολευόταν να αναγνωρίσει το πρόσωπο του δικού του παιδιού. Θα έχουν κι αυτοί πατέρα, θα έχουν ίσως κι αυτοί αδελφό κι έτσι θα είναι σε θέση να καταλάβουν

τι σημαίνει ένας ξαφνικός χωρισμός.

Ο πονεμένος πατέρας παίρνει το θάρρος, για να ανοίξει, για μια ακόμη φορά, τη ματωμένη του καρδιά. Μιλάει για τον πόνο του. Τα λόγια του όμως πέφτουν και πάλι στο κενό. Δεν βρίσκουν καμιά ανταπόκριση. Γυρίζουν πίσω σαν θλιβερός αντίλαλος από παγερή σπηλιά. Δεν συνάντησε πρόσωπα, αλλά άψυχες, ανώνυμες σιλουέτες, κλεισμένες έρμυτικά στο στενό κελλί τους.

* * *

Με βαριά και πονεμένη καρδιά, με την απογοήτευση θρονιασμένη στην ψυχή ετοιμάζεται να γυρίσει σπίτι του. Στο σπίτι που θα του θυμίζει όμορφες ημέρες, αλλά και τραγικές στιγμές. Πόσο σφίγγεται η καρδιά τις ώρες αυτές και ζητάει κάπου να ξεσπάσει. Θέλει να κλάψει, να ικετεύσει, να ζητήσει βοήθεια. Από πού; Από ποιόν; «**Άνθρωπον ούκ έχω**», θα μπορούσε να επαναλάβει κι αυτός το πικρό παράπονο του παραλυτικού.

Δεν είχε άνθρωπο! Και όμως πόσους ανθρώπους είχε συναντήσει! Πόσους είχε εξυπηρετήσει με το ταπεινό του επάγγελμα! Άνθρώπους πολλούς είχε συναντήσει, με πολλούς είχε διασταυρωθεί, με τον άνθρωπο δεν τον είχε βρει. Τον άνθρωπο με την ευαίσθητη καρδιά, που δεν προσπερνάει αδιάφορος, που δεν είναι φυλακισμένος στο έγώ του, απασχολημένος μονάχα με τις δικές του έγνοιες.

Οί άνθρωποι που συνάντησε, ο καθένας από αυτούς είχε χτίσει το κελλί του στενό, όσο τα τοιχώματα του κορμιού του. Τόσο στενό, ώστε να μην μένει κανένας χώρος, για να χωρέσει και ο

Τι κρίμα να λείπει ο άνθρωπος σε μια εποχή υπερπληθυσμού! Να μπορούσε ο κάθε άνθρωπος να γίνει άνθρωπος για το συνάνθρωπό του!

πόνος του άλλου. Δεν ζητούσε παρά μια ζεστή γωνιά, μέσα σε μια πονετική καρδιά, την ώρα εκείνη τη δύσκολη, την τραγική, που τον χτύπαγε όρμητικός ο βοριάς της δοκιμασίας και τον πάγωνε το χιόνι της αδιαφορίας. Ζητούσε και δεν εύρισκε. Και γι' αυτό αναγκάζεται να ζητήσει χώρο, όπως άλλοτε ο ένανθρωπής Θεός σ' ένα σταύλο, στο άλογό του.

Οδήγησε το ζώο του στο σταύλο και στην απόγνωσή του, το κοίταξε τρυφερά, το αγκάλιασε στοργικά και του είπε τον πόνο του. Ώρες ολόκληρες του διηγήθηκε για το χαμό του παιδιού του και για τη μοναξιά που τον δέρνηει. Την ώρα εκείνημίλαγε σ' ένα άλογο δημιουργήμα ή χωρίς και να το πολυκαταλαβαίνει μιλούσε ή πονεμένη ψυχή του στο Δημιουργό του;

Τι κρίμα να λείπει ο άνθρωπος σε μια εποχή υπερπληθυσμού! Να μπορούσε ο κάθε άνθρωπος να γίνει άνθρωπος για το συνάνθρωπό του!

«Ἀδελφοί, Χριστός ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὃ ποίησας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίση ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἔλθων εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς

ΚΥΡΙΑΚΗ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΙΔ' ΛΟΥΚΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. β' 14-22
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιη' 35-43

ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι».

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Η ΕΙΡΗΝΗ ΗΜΩΝ»

Ἡ καταπάτηση τοῦ θείου θελήματος, ὁ συμβιβασμὸς μὲ τὴν ἁμαρτία, οἱ ἐσωτερικὲς ἀγωνίες, οἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως, ἀφαιροῦν ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους τὴν εἰρήνην. Ἀκόμα διώχνουν τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην οἱ καθημερινὲς διαμάχες, οἱ διαφωνίες, οἱ διαπληκτισμοί. Καὶ τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ τὶς συγκρούσεις ἀνάμεσα σὲ ἔθνη ἢ ἀνάμεσα σὲ λαοὺς, ἢ γιὰ τοὺς παγκόσμιους πολέμους;

Κι ὅμως ὁ πόθος τῆς εἰρήνης φωλιάζει στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ζητοῦν μὲ πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους νὰ κατορθώσουν νὰ ζοῦν εἰρηνικά. Καὶ τὸ ἐρώτημα: **«Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν;»** ρωτᾷ ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος. **«Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;»** (δ' 1). Πρὶν ἀπὸ τὶς πολεμικὲς στρατεῖες, στρατεύονται οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐπιθυμίες καὶ ὀρέξεις. Ἡ ἐπιθυμία τῆς φιλαρχίας, τῆς ἐξουσίας, τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ἡδονῆς, τοῦ ἀκόρεστου πλουτισμοῦ, προκαλοῦν τὶς φιλονικίες καὶ προετοιμάζουν τὶς πολεμικὲς συγκρούσεις. Ὅλα αὐτὰ βρίσκουν τὴν ἀπάντησίν τους στὴν ἀγάπην ποὺ ἔφερε ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς στὴ γῆ μας.

Πράγματι ἓνας μόνος μπορεῖ νὰ πραγματοποιήσει αὐτὸν τὸν βαθὺ καὶ ἀνεκπλήρωτο μέχρι σήμερον πόθο τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος βροντοφωνεῖ στοὺς Ἐφεσίους: **«Χριστός ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν...»** Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι ὁ μόνος χορηγὸς τῆς ἀδιασάλευτης εἰρήνης. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διαβεβαίωσε τοὺς Μαθητὲς του: **«Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν»**. Καὶ γιὰ νὰ μὴ μείνει οὔτε ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ εἰρήνη ποὺ δίνει ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης, δὲν εἶναι ἴδια μὲ τὴν εἰρήνην ποὺ δίνει ὁ «κόσμος», προσθέτει ἀμέσως: **«οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν»**.

Ἡ εἰρήνη ποὺ μᾶς χορηγεῖται ἀπὸ τὸν Θεό, μὲ προϋπόθεση τὴν πίστην μας στὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ἔχει τὸ ἐξῆς γνώρισμα: **«Δὲν εἶναι εἰρήνη, γαλήνη, ποὺ προέρχεται ἀπὸ μία ἐξωτερικὴ διευθέτηση τῶν ὑποθέσεων μας, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τακτοποίησιν τῆς ψυχῆς»**.

Ἡ τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν, ἡ ἀγάπη, ἡ δι-

καισύνη, ἡ πραότητα, ἡ ἐγκράτεια, ἡ ταπεινώσις, ἡ ἀνεξικακία, αὐτὰ δίνουν τὴν γαλήνην καὶ τὴν εἰρήνην στὸν ἄνθρωπο. Μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ μὴ ἔχει πλούτη, δόξα, κοινωνικὲς θέσεις καὶ ἀξιώματα, ὅταν ὅμως κάνει τὸ καθῆκον του, ζεῖ τίμια, σκορπᾷ παντοῦ τὴν ἀγάπην, τότε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ζεῖ εἰρηνικά.

Σπαράζουν οἰκογένειες, κοινωνικὲς τάξεις, ἔθνη, διότι λείπει ὁ μοναδικός, ὁ ἀναντικατάστατος θεῖος κρίκος: ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ὅπου λείπει ὁ Εἰρηνοποιὸς στήνει τὸν θρόνον τῆς ἡ δεικνύει.

Ἡ ἀσφαλέστερη ὁδὸς γιὰ νὰ εἰρηνεύσουν μεταξὺ τους οἱ καρδιές, ποὺ εἶναι ὡς τώρα ἀποξενωμένες καὶ ἀντιμάχονται, εἶναι νὰ πλησιάσουν τὸν Κύριο Ἰησοῦ. Ὅταν γεμίσουν οἱ καρδιές μὲ ἀγάπην πρὸς τὸν Λυτρωτὴ, τότε οἱ πάγοι λιώνουν, τὰ τεῖχνη γκρεμίζονται. Ἀνέχεται ὁ ἀληθινὰ πιστὸς τὶς ἀδυναμίες τοῦ ἄλλου, συγχωρεῖ τὶς ἐλλείψεις του, ἀκόμα κι ἂν τὸν ἔχει βλάψει, καὶ ἔτσι ἀποφεύγονται οἱ διαιρέσεις, οἱ διαπληκτισμοί.

Ἕνας, μοναδικός, ὁ συνδετικὸς κρίκος γιὰ τὶς οἰκογένειες, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τοὺς συνεργάτες, ὁ Χριστός. **«Ὁ Χριστός ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν...»** Ἐπομένως ἂν θέλουμε νὰ εἰρηνεύσουν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσουμε κοντὰ στὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Κάτω ἀπὸ τὴν σκιά του μποροῦν νὰ λυθοῦν ὅλα τὰ ἀκανθώδη προβλήματα ποὺ χωρίζουν τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκεῖ ἡ ἀπέραντη ἀγάπη συνάντησε τὸ πιὸ μεγάλο μίσος καὶ τὸ νίκησε. Ὁ σταυρωμένος Κύριος **«ἤπλωσε τὰς παλάμας καὶ ἤνωσε τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα»**.

Ὅλοι, λίγο πολύ, ἔχουμε πείρα τῆς ἀλήθειας αὐτῆς. Ἐχθοὶ γιὰ χρόνια ἐνώθησαν, ὅταν κυριάρχησε στὴν ψυχὴ τους ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ. Διαιρέσεις καὶ μίσση διαλύθηκαν, ὅταν ἔδωσαν τὰ χέρια μπροστὰ στὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου.

Ὁ μέγας Εἰρηνοποιὸς σκορπίζει τὸ θεῖο δῶρον τῆς εἰρήνης στὸν ταραγμένο μας κόσμον! Μᾶς συμφιλιώνει μὲ τοὺς συνανθρώπους μας, ἀφοῦ προηγουμένως μᾶς συμφιλιώσει μὲ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ πρὸ πάντων μὲ τὸν Θεό. Χωρὶς εἰρήνην μὲ τὸν Θεὸ δὲν μποροῦμε νὰ ἔχουμε εἰρήνην μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

«Τέκνον Τιμόθεε, μή ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΙΑ΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Τιμ. α΄ 8-18
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιδ΄ 16-24, Ματθ. κβ΄ 14

δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν

συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ὅτι πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι

παρ' ἐμοῦ ἦκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ Φύγελλος καὶ Ἐρμογένης. Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπησχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ρώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὔρε· δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις».

ΦΥΛΑΞΕ ΤΟΝ ΘΗΣΑΥΡΟ ΣΟΥ

«Τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν».

Στὴν πρώτη του περιοδεία ὁ ἀπόστολος Παῦλος πέρασε καὶ ἀπὸ τὰ Λύστρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐκεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο τὸν κατευθύνει σὲ μιὰ σεμνὴ ἑβραϊκὴ οἰκογένεια. Ἡ γιαιγὰ Λωίδα καὶ ἡ κόρη της Εὐνίκη ζούσανε σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸν μικρὸ Τιμόθεο. Ὁ πατέρας τοῦ Τιμόθεου ἦταν Ἕλληνας καὶ εἶχε πεθάνει. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον γαλουχήθηκε ὁ Τιμόθεος, μὲ τὴ μελέτη τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν.

Στὴ δευτέρη ἱεραποστολική του περιοδεία, ὁ Τιμόθεος ἦταν πιά ἔτοιμος νὰ στρατευθεῖ «τὴν καλὴν στρατείαν» (Α΄ Τιμ. α΄ 18). Ἔτσι μὲ ὅλη του τὴν καρδιά ἀκολούθησε τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ ἔγινε ἐκλεκτὸς συνεργάτης του. Γι' αὐτὸ καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐγκατέστησε Ἐπίσκοπο τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῶν Ἐφεσίων. Στὴ δευτέρα πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολή του, ποῦ ἓνα τμῆμα ἀποτελεῖ τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, τοῦ παραγγέλλει μεταξὺ ἄλλων:

Ἀνόθευτη πίστη.

«Τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον». Δηλαδὴ τὸν καλὸ καὶ ἀνεκτίμητο θησαυρὸ τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, ποῦ σοῦ ἐμπιστεύτηκε ὁ Θεός, φυλάξέ τον ἀνόθευτο καὶ ἀκέραιο. Ὁ Τιμόθεος εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν μεγάλο του Δάσκαλο, τὸν Παῦλο, ὄχι μόνον τὸ τέλει ὑπόδειγμα πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἁγίας ζωῆς. Τὸν εἶχε παρακολουθήσει ἀπὸ κοντά, πῶς δίδασκε καὶ τί δίδασκε στὰ δυνατὰ κηρύγματά του. Ἐβλεπε μὲ θαυμασμὸ τὴν ἁγία του συμπεριφορὰ καὶ ἀναστροφή μὲ τοὺς ἀνθρώπους, τὶς ἀγνὲς διαθέσεις του, τὴν φωτισμένη καὶ ζωντανὴ πίστη του, τὴν μακροθυμία του, τὴν ὑπομονή του, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν αὐτοθυσία του καὶ τοὺς διωγμούς του.

Αὐτὰ ὅλα ἦταν γιὰ τὸν Τιμόθεο ἓνας ἀνεκτίμητος θησαυρός, μιὰ μεγάλη παρακαταθήκη. Τοῦ ἐφιστᾷ λοιπὸν τὴν προσοχή, νὰ φυλάξει τὸ μεγάλο κεφάλαιο, αὐτὴν τὴν «**ὕγιαίνουσα διδασκαλία**» ἀνόθευτη, γιατί εἶναι ἓνας μεγάλος θησαυρός.

Ἀλλὰ καὶ στὶς μέρες μας υπάρχουν πολλοὶ ποῦ ἀπειλοῦν τὰ ἱδανικὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδας. Δὲν εἶναι μονάχα οἱ γνωστοὶ αἰρετικοί, Χιλιαστὲς. Γέμισε ὁ κόσμος ἀπὸ τὶς πιὸ ἀπίθανες αἱρέσεις, τὶς πιὸ παράδοξες μαγεῖες. Ἄνθρωποι, ὑποτίθεται, μορφωμένοι ἀκολουθοῦν συστήματα καὶ ὑποπτες διδασκαλίες, δοξασίες τῆς Ἀνατολῆς, σκοτεινὰ δόγματα, τὴν ἀστρολογία, σατανιστικὲς τελετές, ἀνάξιες καὶ γιὰ νηπιακὰ πνεύματα. Ἀπορρίπτουν τὰ γερὰ θεμέλια τῆς πίστεως καὶ δίνουν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στοὺς «**βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους**» (Α΄ Τιμ. δ΄ 7) τῆς ἀγυρτείας. Καὶ δυστυχῶς υπάρχουν Χριστιανοὶ ἀδιαφώτιστοι ποῦ εὐκόλα παρασύρονται στὴν πλάνη καὶ στὴν αἵρεση. Δὲν ἔχουν ξεκαθαρισμένο τὸ ἔδαφος τῆς ψυχῆς τους γι' αὐτὸ νοθεύουν τὴν πίστη τους, τὴν ὀρθόδοξη καὶ φεύγουν ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία Του. Ἐπειδὴ ἔχουν ἑλλιπεῖς γνώσεις καὶ δὲν ἔχουν καλὴ καὶ ταπεινὴ διάθεση «**περὶ τὴν ἀλήθειαν ἡστούχησαν**». Δηλαδὴ ἐξέπεσαν καὶ ἐπλανήθησαν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια.

«Διὰ Πνεύματος Ἁγίου».

Πῶς, λοιπὸν, θὰ μπορέσουμε νὰ φυλάξουμε τὴν ἱερὴ αὐτὴ παρακαταθήκη ἀνόθευτη; Μόνον μὲ τὴν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

«**Διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν**», ἀπαντᾷ ὁ φωτισμένος Ἀπόστολος. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μπορεῖ νὰ μᾶς προφυλάξει, νὰ μᾶς φρουρήσει, νὰ μᾶς χαριτώσει, νὰ μᾶς φωτίσει, νὰ μᾶς καθοδηγήσει «**εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν**». Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς ἀγαπᾷ καὶ θέλει νὰ μᾶς διαφυλάξει ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς αἰρετικούς καὶ κακόδοξους ἐπηρεασμούς. Ἄρκει καὶ μεῖς νὰ ἔχουμε καθαρότητα καὶ εὐθύτητα καὶ νὰ παρακαλοῦμε θερμὰ τὸν Κύριό μας: «**ἀνεπηρέαστον τὴν ζωὴν ἡμῶν διαφυλάξον ἐν τῇ σφραγίδι τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος**» (Τρίτη εὐχὴ τοῦ Ὁρθοῦ).

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»

«Σὲ ἀντίθεση μετὴν ἀρχαιότητα, ποὺ ἐξῆρε τὴν ἀξία τοῦ σώματος καὶ τὸ γύμναζε συστηματικά, ὁ Χριστιανισμὸς τὸ παραμελεῖ καὶ παίρνει ἐχθρική θέση ἀπέναντί του. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ θεωρεῖ ἐμπόδιο στὴν πνευματικὴ του ζωὴ. Τὰ καλλίγραμμα σώματα τὸν σκανδαλίζουν. Θαυμάζει τὰ ἀποστεωμένα σώματα τῶν ἀσκητῶν...».

Ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα οἱ κατηγορίες αὐτές; Ἄς δοῦμε τί λένε τὰ αὐθεντικά κείμενα. Ποιὰ θέση πῆρε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, οἱ μεγάλοι θεοφόροι Πατέρες καὶ σοφοὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Γιὰ κάθε σοβαρὸ καὶ ἀμερόληπτο μελετητὴ ἕνα καὶ μόνον γεγονός, τὸ γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου, θὰ ἦταν ἀρκετὸ νὰ θέσει τέρμα στὴ συζήτηση, ἂν ὁ Χριστιανισμὸς περιφρονεῖ τὸ σῶμα. **«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»** (Ἰωάν. α' 14). Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ περιφρονεῖ καὶ νὰ καταδικάζει τὸ ἀνθρώπινο σῶμα ἢ θρησκεία, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ὁποίας ἐγένε ἀνθρώπος. Ὁ Θεὸς ἔρχεται στὴ γῆ καὶ παίρνει ἀνθρώπινη σάρκα καὶ ζεῖ καὶ ἀναστρέφεται τοὺς ἀνθρώπους. Δύσκολα τὸ λογικὸ μπορεῖ νὰ συλλάβει τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια. Ἐκπληκτος καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος μπροστὰ στὸ θαῦμα τῆς θεϊκῆς συγκαταβάσεως ἀναφωνεῖ: **«Μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»** (Α' Τιμοθ. γ' 16).

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». **«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί».** Πρόκειται γιὰ θεμελιωδὲς ἀλήθειες τῆς πίστεώς μας ποὺ ἀποκαλύπτουν τὸ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, τὴν ἀρχὴ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ δίνουν ἀπάντηση στοὺς ἀρνητὲς ὄλων τῶν ἐποχῶν. Μποροῦσε ἀσφαλῶς ὁ παντοδύναμος Θεὸς νὰ ἐμφανισθεῖ στὴ γῆ μετ' ὅποιον τρόπο ἤθελε. Νὰ σώσει διαφορετικὰ τοὺς ἀνθρώπους. Προτίμησε ὅμως νὰ προσλάβει τὸ ἀνθρώπινο σῶμα, γιὰ νὰ τὸ τιμήσει καὶ νὰ τὸ ἐξυψώσει.

Γράφει ὁ Μ. Ἀθανάσιος: *«Μποροῦσε καὶ χωρὶς νὰ ἔλθει στὴ γῆ, μόνον ἕνα λόγο νὰ πεῖ ὁ Θεὸς καὶ νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς ἁμαρτίας».* Μετ' αὐτὴ τὴν τοποθέτηση συμφωνεῖ καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: *«Ὁ Σωτῆρας Κύριος μποροῦσε μόνον μετ' ὅλογο Του νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπον, ἀφοῦ καὶ τὰ πάντα δημιούργησε μετ' ὅλογο πρόσταγμά Του».* *«Ὅτε τοῦ χρειάζοταν τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Δὲν τὸ εἶχε ἀνάγκη ὡς Θεός. Μποροῦσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴ σωτηρία μας καὶ μόνον μετ' ἕνα του λόγο»* προσθέτει ὁ ἱερός Δαμασκηνός.

Ἅπαντα αὐτὰ ὑπογραμμίζουν τὴν τιμὴν ποὺ ἀποδίδει ὁ Χριστιανισμὸς στὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Μιὰ τιμὴν ποὺ ξεπερνάει τὴν ἀνθρώπινη σκέψη. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἔλειψαν οἱ ὑπεραυστηροὶ ποὺ τὸ θεώρησαν ὑποτιμητικὸ ὁ Θεὸς νὰ ἐμφανισθεῖ μετ' ἀνθρώπινο

σῶμα. Καὶ γιὰ νὰ τὸν ἐξιδανικεύσουν ἐφθασαν στὸ σημεῖο νὰ ἀρνηθοῦν τὴν πραγματικότητα τῆς θεϊκῆς σαρκώσεως. Ἡ στάση ὅμως τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ξεκάθαρη. Καμιὰ νόθευση προερχόμενη ἀπὸ τὴν ὑπεραυστηρὴ εὐσεβοφάνεια δὲν ἐγένε δεκτὴ. Ὅλοι οἱ παραχαράκτες τῆς *«ἐνσάρκου οἰκονομίας»* καταδικάσθηκαν ὡς αἰρετικοί. Καὶ ἔρχονται νὰ μᾶς ποῦν, πῶς ὁ Θεὸς ποὺ ἔλαβε σάρκα ἀνθρώπου περιφρονεῖ τὸ σῶμα. Πῶς τώρα τὸ περιφρονεῖ, ἀφοῦ τὸ προσέλαβε καὶ τὸ ἐξαγίασε καὶ τὸ ἐξύψωσε; Ἡ θεία γέννηση τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ εἶναι ἡ πιὸ πειστικὴ ἀπόδειξη.

Περιφρονεῖ ὁ Χριστιανισμὸς τὸ σῶμα! Καὶ φυσικὰ θὰ τὸ περιφρονεῖ, διότι εἶναι καθ' ἑαυτὸ κακὸ. Τότε ἡ θρησκεία ποὺ διδάσκει, ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἔλαβε σάρκα αὐτοκαταργεῖται. Νὰ γιατί, εἴπαμε πῶς ἡ Ἐκκλησία καταδίκασε κάθε ἐκτροπὴ γιὰ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Γιὰ τὴν ἀντίληψη ποὺ ὑποτιμᾷ τὸ σῶμα, ἔστω καὶ ἂν προσποιεῖται, πῶς θέλει νὰ τὸ ἐξυψώσει, εἶναι νόθος καὶ ἀπόβλητος. Καὶ ἂν μάλιστα καλύπτεται κάτω ἀπὸ χριστιανικὸ ἔνδυμα, τόσο τὸ χειρότερο. Εἶναι ἀντορθόδοξο.

Αὐτὸ μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας ποὺ καταδίκασε τοὺς Δοκίτες καὶ τοὺς Γνωστικὸς ποὺ δίδασκαν, πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβε πραγματικὸ σῶμα, ἀλλὰ φαινομενικὸ, *«κατὰ δόκησιν»*, γιὰ τὸ ὑλικὸ σῶμα εἶναι πηγὴ τῆς ἁμαρτίας, ἔδρα τοῦ κακοῦ. Ἡ ἄρνηση ὅμως τῆς ἀνθρώπινης φύσεως τοῦ Χριστοῦ θὰ σήμαινε κατάργηση τοῦ σωτηριῶδους ἔργου Του, ἀνατροπὴ τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἄν ὁ Κύριος δὲν προσλάμβανε τὴν ἀνθρώπινη φύση δὲν θὰ τὴν ἔσωζε. *«Τὸ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον, ὃ δὲ ἤνωται τῷ Θεῷ, τοῦτο καὶ σώζεται»* (Γρηγόριος Θεολόγος).

Δὲν θὰ ἐπεκταθοῦμε στὰ πολυάριθμα θαύματα μετ' ἧς τόσες σωματικὲς θεραπείες. Τί φανερώνει τὸ ἐνδιαφέρον Του, γιὰ νὰ φωτίσει τυφλοὺς, νὰ καθαρῖσει λεπρούς, νὰ ἀνορθώσει παραλυτικούς, νὰ ἐκδιώξει δαιμόνια, νὰ ἀναστήσει νεκρούς;

Καὶ τὸ κορύφωμα θὰ λέγαμε τῆς τιμῆς πρὸς τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι τὸ χριστιανικὸ δόγμα γιὰ τὴν ἀνάσταση τῶν σωμάτων. **«Ὁ ἐγεῖρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποίησεν καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν»** (Ρωμ. ν' 11). Θὰ μᾶς ζωοποιήσει ὁ Θεὸς καὶ θὰ μᾶς προσφέρει σῶμα ἄφθαρτο, μεταμορφωμένο, ὅμοιο μετ' ὃ ἐνδοξο σῶμα τοῦ Χριστοῦ. *«Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον ψυχὴ, ἀλλὰ ψυχὴ καὶ σῶμα. Ἄν, λοιπόν, ἀνίσταται μόνον ἡ ψυχὴ, τότε ὁ μισὸς ἄνθρωπος ἀνίσταται, ὄχι ὁλόκληρος. Πῶς ὅμως θὰ μποροῦσε νὰ συμβαίνει στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, αὐτὸς ὁ μεταφυσικὸς ἀκρωτηριασμός;»* Λοιπόν, ὅλα αὐτὰ σημαίνουν περιφρόνηση;

Ἀπὸ τὴ φάτνη ὡς τὸν σταυρὸ

Ἡ χριστουγεννιάτικη θεία Λειτουργία εἶναι ἕνα θαύμα. Ἐνα σύνολο ποῦ μᾶς γεμίζει ἐκπληξη καὶ θαυμασμό. Φέρνει σὲ ἔκσταση τὴν ὑπαρξή μας. Τὸ πλούσιο φῶς, ὁ πανηγυρικός τόνος, ἡ χαρούμενη ποίηση, οἱ θελκτικὲς διηγήσεις, ὅλα συνθέτουν μιὰ ἀτμόσφαιρα, στὴν ὁποία ἡ ψυχὴ ἀναπνέει, σκιρτάει, πλημμυρίζει ἀπὸ συγκίνηση, στάζει στὴ φάτνη μύρο χαρᾶς, βαθιᾶς εὐγνωμοσύνης καὶ «**λίβανον**» προσευχῆς. Ὅμως περισσότερο ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἡ θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων εἶναι μία συμπύκνωση τοῦ μυστηρίου τοῦ «**χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου**» (Ρωμ. 16' 24), τῆς σαρκώσεως καὶ ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Τρεῖς ἦταν οἱ μάγοι ἐξ Ἀνατολῶν λέει ἡ παράδοση. Ὁ τρίτος μάγος ξεκινώντας ἀπὸ τὴν μακρινὴν πατρίδα του, γιὰ νὰ ἐπισκεφθεῖ καὶ νὰ προσκυνήσει τὸν νεογέννητο Βασιλιά, διέλεξε σὰν τὸ πιὸ κατάλληλο δῶρο τὴν σμύρνα, τὸ ἄρωμα μὲ τὸ ὁποῖο ἀλειφαν τοὺς νεκρούς. Ἐτσι ὅταν γεμάτος συγκίνηση γονάτισε μπροστὰ στὸ θεῖο Βρέφος καὶ ἔσκυψε τὸ κεφάλι μὲ ἱερὸ δέος, τὰ χέρια του ἀπόθεσαν, κάπου ἐκεῖ κοντά, τὸ σύμβολο τοῦ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μᾶς παρακινεῖ νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερα σ' αὐτὸ τὸ δῶρο καὶ νὰ προσπαθήσουμε νὰ συλλάβουμε τὸ βαθύτερό του νόημα. Δὲν εἶναι τυχαῖο. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ μάγος γινόταν ὄργανο μιᾶς προφητείας καὶ ὑπηρετῆς ἐνὸς θαύματος. Προσκυνοῦσε τὸ θαυμαστὸ Βρέφος, ὄχι μόνο γιὰτὶ ἦταν ὁ μεγάλος ἐπισκέπτης τῆς γῆς μας, ὁ Βασιλιάς τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ γιὰτὶ ἦταν τὸ ἐπίσημο θῦμα ποῦ θὰ σφαγιαζόταν καὶ θὰ ἐνταφιαζόταν γιὰ τὴν σωτηρία καὶ τὴν λύτρωση τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.

Τὸν ἴδιο συμβολισμό μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ ἕνας ὑπέροχος ὕμνος ποῦ τὸν ψάλλουμε στὸν ἑσπερινὸ τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων. Οἱ μάγοι, μᾶς λέει, προσέφεραν «*ὡς τριημέρω νεκρῶ σμύρναν τῶ ἀθανάτω*». Ἐτσι στὴ βηθλεεμικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἀνέκφραστης εὐτυχίας ἔβαλε τὴ σφραγίδα του ὁ Γολγοθᾶς. Κατὰ τὴν εἴσοδο τοῦ Μεσσία στὸν κόσμον γράφηκε μιὰ παρένθεση, ἡ ὁποία τόνιζε τὸν θαυμαστὸ σκοπὸ τῆς παρουσίας Του καὶ τὴν ἔκταση τῆς θεϊκῆς ἀγάπης του ποῦ θὰ ἔφθανε μέχρι τὴ θυσία τοῦ Γολγοθᾶ.

Αὐτὴ τὴ σύνθεση τῆς Βηθλεὲμ καὶ τοῦ Γολγοθᾶ, στὴν ὁποία συνεσκιασμένα ὑπηρετῆσε ὁ τρίτος μάγος, τὴ ζοῦμε σὲ κάθε θεία Λειτουργία καὶ ἰδιαίτερα στὴ χριστουγεννιάτικη Λειτουργία μας. Τὸ καθετὶ στὴ Λειτουργία αὐτὴ μᾶς μεταφέρει στὴν εὐτυχία τῆς φάτνης καὶ στὴν χαρὰ τῶν ἀγγέλων, στὸν θαυμασμὸ τῶν ποιμένων καὶ τῶν μάγων, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπισημότητα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καὶ τὴν θυσία τοῦ Σταυροῦ.

Μόλις ἡ συναγμένη Ἐκκλησία ἀρχίζει νὰ ψάλλει τοὺς ὄρθρινους ὕμνους της, ἔρχεται ἕνα κύμα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ ρίγους νὰ γεμίσει τὶς ψυχές, καθὼς οἱ θόλοι τοῦ ναοῦ δέχονται καὶ ἀναμεταδί-

δουν σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς τὸ παράγγελμα: «*Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἐνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ...*»

Μετὰ ἀπὸ τὶς πρώτες στιγμὲς τῆς ἐνατενίσεως, ποῦ εἶναι στιγμὲς σιωπῆς καὶ θαυμασμοῦ, νιώθουμε νὰ κυκλοφοροῦν μέσα μας οἱ ἀπορίες οἱ σχετικὲς μὲ τὴν ὑπερφῶ θεία γέννηση. Αὐτὲς τὶς συγκεντρώνουμε, τὶς ταξινομοῦμε καὶ τὶς ἐκφράζουμε: «*Τί θαυμάζεις, Μαριάμ, τί ἐκθαμβεῖσαι τῶ ἐν σοί...*» «*Ὁ ἀχώρητος παντί, πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρὶ; Ὁ ἐν κόλποις τοῦ Πατρὸς, πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς μητρός...*» Ναι, ἀσύλληπτο τὸ μυστήριον. Ὁ «**ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων**» κατέρχεται ἐκ τῶν οὐρανῶν «*τὸ ἀταπεινωτον αὐτοῦ ὕψος ἀταπεινώτως ταπεινώσας, καὶ συγκαταβαίνων τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις, συγκατάβασιν ἄφραστον τε καὶ ἀκατάληπτον, καὶ ἐπιτελῶν τὸ πάντων καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, δι' οὗ ἡ ἀπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις*» (Δαμασκηνός).

Ὁ ὄρθρος προχωρεῖ καὶ οὔτε οἱ ἀφηγήσεις ἐξαντλοῦνται οὔτε οἱ ὕμνοι οὔτε τὰ συναισθήματα. Πότε παίρνουμε στὰ χεῖλη μας τὴ μελωδικὴ ἀγγελικὴ δοξολογία, γιὰ νὰ τὴν ἀπευθύνουμε στὸν σπαργανωμένο Υἱὸ καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ πότε πορευόμαστε μαζὶ μὲ τοὺς ποιμένες καὶ μὲ τοὺς μάγους, γιὰ νὰ ἀσπασθοῦμε τὰ ἄχραντα πόδια Του. Τιμοῦμε τὴν ἀγία Μητέρα, μακαρίζουμε τὸν δίκαιο Ἰωσήφ, θαυμάζουμε τὸ θαῦμα, καιρόμαστε, ψάλλουμε, λατρεύουμε τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεὸ ποῦ μᾶς ἐπισκέφθηκε ἐξ ὕψους, γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὴν υἰοθεσία.

Ὅμως σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ χριστουγεννιάτικο σκίρτημά μας ἡ σκέψη μας δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ. Πάντα βλέπουμε μπροστὰ μας καὶ χαράζουμε μὲ τὴ σκέψη μας καὶ μὲ τὸν προφορικὸ ποιητικὸ λόγο τὴ γραμμὴ ποῦ ἐνώνει τὴ φάτνη μὲ τὸν Σταυρὸ. Ὑμνοῦμε τὸν νεογέννητο Λυτρωτὴ μας ποῦ ἦλθε στὴ γῆ, ὄχι ἀπλῶς γιὰ νὰ περπατήσει καὶ νὰ διδάξει, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ σταυρωθεῖ καὶ γιὰ νὰ χύσει τὸ αἷμα Του. Μέχρι ποῦ ἔρχεται ἡ στιγμὴ, κατὰ τὴν ὁποία μέσα στὴν χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία τῆς βηθλεεμικῆς νύχτας προσανατολιζόμαστε ὀριστικὰ στὸ Γολγοθᾶ καὶ προσφέρουμε τὴν ἀναίμακτη θυσία τῆς Εὐχαριστίας. Στὸ φρικτὸ θυσιαστήριον προσφέρεται ἄρτος καὶ οἶνος καὶ ἡ Ἐκκλησία ζεῖ διαδοχικὰ τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ. Ἀκούει τὰ βαρυσήμαντα λόγια «**λάβετε φάγετε... πῖτε ἐξ αὐτοῦ πάντες...**» μὲ τὰ ὁποῖα συνόδευε ὁ Κύριος τὴν παράδοση τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματός Του. Μετέχει στὸ πάθος. Παίρνει μέσα της τὸ ἄχραντο Σῶμα καὶ τὸ ζωφόρο Αἷμα.

Αὐτὴ ἡ σύνθεση τῆς Γεννήσεως καὶ τοῦ Πάθους, τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου, τοῦ ἀγγελικοῦ ὕμνου μὲ τὸ ἀγκάθινο στεφάνι στὴ χριστουγεννιάτικη Λειτουργία, εἶναι ἡ βίωση τοῦ μυστηρίου στὸ σύνολό του. Ἡ χαρὰ τῆς παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐνωμένη μὲ τὴν χαρὰ τῆς λυτρώσεως.

«Πίστει παρώκη-
σεν εἰς τὴν γῆν τῆς
ἐπαγγελίας ὡς ἄλλο-
τρίαν, ἐν σκηναῖς κα-
τοικήσας μετὰ Ἰσαάκ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. 1α' 9-10, 32-40
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. α' 1-25

καὶ Ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας
τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γάρ τὴν τοὺς θεμελίου
ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ
Θεός. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείπει γάρ με διη-
γούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε καὶ
Σαμφών καὶ Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ
τῶν προφητῶν, οἱ διὰ πίστεως κατηγονίσαντο
βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβε-
σαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαίρας,
ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν
ισχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἐκλιναν ἄλλο-

τρίων· ἔλαβον γυναῖκες
ἐξ ἀναστάσεως τοὺς
νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι
δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπο-

λύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·
ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλα-
βον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν,
ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας
ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχόμε-
νοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλα-
νῶμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαϊς
τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ
τῆς πίστεως οὐκ ἔκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,
τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τὶ προβλεψαμένου,
ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι».

Η ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

«...ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος».

Τί εἶναι ἀλήθεια, οἱ ἅγιοι; Μᾶς τὸ εἶπε σήμερα
ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ὁ Παῦλος.

Οἱ ἅγιοι εἶναι ὁ θησαυρὸς τῆς γῆς.

«**Τιμιώτερός ἐστι λίθων πολυτελῶν**» ἕνας
ἅγιος. Γιατὶ οἱ ἅγιοι εἶναι ἐνωμένοι μὲ τὸν παν-
άγαθο Θεό. Ἄς ἔχουν φύση φθαρτὴ καὶ γήινη.
Ἔχουν ὁμως «**τὸν Χριστὸν κατοικοῦντα ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν**». Γι' αὐτὸ καὶ γίνονται οὐράνιοι
ἄνθρωποι καὶ ἐπίγειοι ἄγγελοι. Εἶναι αἰχμαλωτι-
σμένοι ἀπὸ τὰ θεῖα καὶ τὰ οὐράνια. Οἱ ψυχές τους
ἔχουν συντονισθεῖ καὶ ζοῦν «**ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι**».
Εἶναι χαριτωμένοι, ἡρεμοὶ. Ἀκτινοβολοῦν στοὺς
γύρω τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰ. Καὶ πολλοὶ βλέ-
πουν τοὺς Ἁγίους καὶ ἐμπνέονται, φωτίζονται καὶ
παίρνουν τὸν δρόμο πρὸς τὸ σπίτι τοῦ οὐράνιου
Πατέρα καὶ σώζονται. Οἱ ψυχές μας κοντὰ στοὺς
Ἁγίους πλουτίζονται, σκιρτοῦν, ὑψώνονται, ἀνεβαί-
νουν ὄλο καὶ πιὸ ψηλά. Ὅποιος εἶχε τὴν εὐτυχία
νὰ συναντήσῃ μιὰ τέτοια ἀγία ψυχὴ, γοπευμέ-
νος ἀπὸ τὴ γλυκύτατη γεύση τῆς πνευματικῆς
αὐτῆς ἐπικοινωνίας, ἴσως θὰ εἶπε: πραγματικὰ
αὐτῶν «**οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος**». Μὲ τοὺς ἁγίους
αὐτοὺς δὲν μπορούσε νὰ συγκριθεῖ ὁ κόσμος. Δὲν
εἶναι ἄξιος νὰ σταθεῖ κοντὰ τους. Οἱ ἅγιοι εἶναι
ὁ θησαυρὸς μας, πλουτίζουν τὴ γῆ μας. Ἀλλὰ καὶ

Οἱ ἅγιοι ὁμορφαίνουν τὸν κόσμο.

Οἱ ἅγιοι, οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἐφ' ὅσον ἔχουν
ἀγνότητα καρδίας καὶ ἀπλότητα τρόπων καὶ συ-
μπεριφορᾶς, εἶναι κατὰ κάποιον τρόπο πάντοτε
«**ώραιοι**». Γιατὶ ἡ ὁμορφιὰ εἶναι κυρίως κάτι τὸ
ἐσωτερικὸ. Ἐνας ἅγιος ἄνθρωπος κάνει ὁμορφὴν
τὴ συντροφιά του, λέει ὠραῖα λόγια, εἶναι πάντα
γεμάτος πηγαία καὶ εἰλικρινῆ εὐγένεια. Ἀκόμα
σκορπᾷ αἰσιοδοξία καὶ ἐλπίδα γύρω του καὶ ση-
κῶνει τὶς βαριές πλάκες τῆς ἀπογοήτευσης καὶ
τῆς ἀπόγνωσης ἀπὸ τὶς καρδιές τῶν συνανθρώ-

πων του. Στὴν ἀτμόσφαιρα τῶν ἁγίων, ὁ κόσμος
ξαναπαίρνει «**τὸ ἀρχαῖον κάλλος**» του. Κοντὰ τους
μαθαίνει πῶς νὰ βλέπει τὴ ζωὴ, πῶς νὰ ἀξιολογεῖ
τὰ πράγματα, πῶς νὰ χαίρεται τὸν κόσμον, χωρὶς
νὰ τὸν ὑποδουλώνει «**ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-
του**». Μᾶς μαθαίνουν πῶς θὰ καταφέρουμε νὰ
μὴν ὑποδουλωθοῦμε στὰ ὑλικά ἀγαθὰ οὔτε νὰ
γίνουν σκοπὸς τῆς ζωῆς μας. Ἐφαρμόζουμε ἔτσι
τοὺς λόγους τοῦ Παύλου: «**Χρῶμενοι τῷ κόσμῳ
τούτῳ ὡς μὴ καταχρῶμενοι**» (Α' Κορ. ζ' 31).
Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο δὲν θὰ μᾶς εἶναι βαρετὴ ἡ ζωὴ,
ἂν δὲν μᾶς προσφέρει ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς. Οἱ ἅγιοι
μᾶς λένε ὅτι ἡ πραγματικὴ ἀπόλαυση θὰ γίνῃ ἐν
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

* * *

Οἱ ἅγιοι πράγματι ἀξίζουν περισσότερο ἀπὸ τὸν
κόσμον. Γιατὶ αὐτοὶ συντηροῦν τὸν κόσμον. Εἶναι
τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἀλάτι τῆς γῆς, τόνισε ὁ
Κύριος. Ἀλίμονο στὸν κόσμον ἂν παύσει νὰ ἔχει τοὺς
πολύτιμους αὐτοὺς θησαυρούς του. Τότε θὰ βουλιά-
ξουμε, θὰ καταστραφοῦμε. Ὅπως καταστράφηκαν τὰ
Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα, ποὺ θὰ σώζονταν ἂν εἶχαν
καὶ δέκα ἔστω ἁγίους. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ
ἀγιασμός μας. Ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου λέει καθαρά:
«**ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι**». Γι' αὐτὸ τὸ
λόγον γεννήθηκε ὁ Σωτῆρας μας καὶ ἦλθε ἀνάμεσά
μας ὁ Ἐμμανουὴλ. «**Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο**» γιὰ νὰ
γίνουμε ἐμεῖς θεοὶ κατὰ χάριν. Ἄς ριχθοῦμε, λοιπόν,
στὸν ὁμορφο καὶ τιμημένο πνευματικὸ ἀγῶνα. Κάθε
μέρα ἄς βάζουμε καὶ κάποιον λιθαρᾶκι στὸ οἰκοδό-
μημα τῆς τελειοποιήσεώς μας. Τότε ὁ Κύριος θὰ
ὀλοκληρώσει τὸ ἔργο τοῦ ἀγιασμοῦ μας. Χρειάζεται,
λοιπόν, νὰ ἀποξενωθοῦμε ἀπὸ κάθετι ἄμαρτωλὸ καὶ
ἀκάθαρτο ποὺ λερώνει τὴν ψυχὴ μας καὶ μολύνει
τὴν καρδιά μας. Ἐτσι «**κατὰ τὸν καλέσαντα**» ἅγιο
Κύριο, νὰ γίνουμε καὶ μεῖς «**ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ
ἅγιοι**» (Α' Πέτρ. α' 15).

«Ἀδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τὸ Εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπὶ ῥόθου αὐτὴν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεός, ὁ

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. α' 11-19
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. β' 13-23

ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα

εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου».

ΖΗΛΩΤΗΣ ΚΑΛΩΝ ΕΡΓΩΝ

«Περισσότερως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων».

Μὲ ἐνθουσιασμὸ καὶ ζῆλο θεϊκὸ γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Χριστιανοὺς τῆς Γαλατίας. Τοὺς πληροφορεῖ μὲ τὴν ἐπιστολή του ὅτι τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ τοὺς κήρυξε δὲν ἐκφράζει σκέψεις ἀνθρώπων. Γιατὶ δὲν τὸ παρέλαβε ἀπὸ ἀνθρώπους, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν μὲ ἀποκαλύψεις ποὺ τοῦ ἔκαμε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Πρὶν δεχθεῖ αὐτὲς τὶς ἀποκαλύψεις ἔμενε πιστὸς στὴ θρησκεία τῶν προγόνων του καὶ ἀκολουθοῦσε ὅσα δίδασκε ὁ Ἰουδαϊσμός. Τότε κατεδίωκε μὲ πολὺ φανατισμὸ καὶ σκληρότητα τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀφανίσει. Ὁ διώκτης Σαοὺλ εἶχε ζῆλο γιὰ τὶς πατροπαράδοτες παραδόσεις τῶν Ἑβραίων. Ἐνα ζῆλο «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν», ὅπως τὸν ὀνομάζει ἄλλοῦ. Καὶ μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία σήμερα, μὲ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ σπουδαῖο αὐτὸ θέμα καὶ γιὰ τὸν καλὸ «κατ' ἐπίγνωσιν» ζῆλο. Δὲν ἀρκεῖ, δηλαδή, ὁ ζῆλος. Ζῆλος «πικρός», «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» μπορεῖ νὰ δημιουργήσει διώκτες. Ὁ ἅγιος καὶ «κατ' ἐπίγνωσιν» δημιουργεῖ φλογεροὺς ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπως καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

* * *

Ζῆλος «κατ' ἐπίγνωσιν».

Ἀλλὰ τί σημαίνει ζῆλος; Ζῆλος εἶναι ἡ φλογερὴ καὶ ἀκατάπαυστη προσπάθεια τοῦ Χριστιανοῦ γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν. Εἶναι ἡ φλόγα τῆς καρδιᾶς, ἡ πνοὴ τῆς Ἱεραποστολῆς, ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ δὲν ὑπολογίζει κόπους, δυσκολίες, ξενύχτια καὶ θυσίες. Στρέφεται πάντοτε σ' ὅ,τι εἶναι καλό, ὠραῖο καὶ θεάρεστο. Ἀποβλέπει σὲ κάτι τὸ ὑπερφυσικό, στὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ στὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος γράφει «*ἀν ἀγαπᾶς τὸν Θεό, προσπάθησε νὰ τραβήξεις κοντὰ Του ὅλες τὶς ψυχές. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ δὲν θὰ τὸ κατορθώσεις, τράβηξε τουλάχιστον ὅσες ψυχές μπορεῖς μὲ τὰ λόγια σου, μὲ τὶς συμβουλές σου, μὲ τὴν πίστη σου, μὲ τὴν πραότητα σου καὶ τὴ γλυκύτητά σου*».

Αὐτὸς ὁ θεϊκὸς ζῆλος ὑπῆρχε μέσα στὶς ψυχὲς τῶν Ἀποστόλων. Αὐτὸς δυνάμωνε τὴν πίστη τῶν μαρτύρων. Αὐτὸς ἐνέπνεε τοὺς ὁσίους. Αὐτὸς καθοδηγοῦσε τοὺς ἀγίους καὶ θεοφόρους Πατέρες στοὺς ἀγῶνες τοὺς γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴ διαποίμανση τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ θεϊκὸς αὐτὸς ζῆλος ἐκδηλώνεται ὡς ἀφοσίωση καὶ πιστότητα στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, στὴ θεότητα Του καὶ τὸ Εὐαγγέλιό Του. Ἐπίσης ἐκφράζεται ὡς ἀγωνιστικὸ φρόνημα καὶ ὡς ἐπιδίωξη τῶν καλῶν ἔργων καὶ τῆς Ἱεραποστολῆς γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας μέχρις αὐτοθυσίας. Τέτοιο ζῆλο θεϊκὸ «κατ' ἐπίγνωσιν» ἀπέκτησε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μετὰ τὸ ὄραμα τῆς Δαμασκοῦ.

* * *

Ζῆλος «πικρός».

Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ὁ ψεύτικος ζῆλος ποὺ παρακινεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐργάζονται ὄχι τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ καλὸ τοῦ πλησίον, ἀλλὰ γιὰ νὰ φανοῦν ἢ νὰ ἐπιδειχθοῦν.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει πρὸς τοὺς Ρωμαίους γιὰ τοὺς συμπατριῶτες τοῦ Ἑβραίου: «**Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν**» (Ρωμ. ι' 2). Γνωρίζω πολὺ καλὰ καὶ δίνω μαρτυρία γι' αὐτούς, ὅτι ἔχουν ζῆλο Θεοῦ, ἀλλ' ὄχι μὲ φωτισμένη ψυχὴ ἀπὸ τὴ γνῶση καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἦταν ἕνας ζῆλος ἄκριτος καὶ γεμᾶτος ἐγωισμοῦ.

Ὁ ἀδελφός Θεὸς Ἰάκωβος ἀποκαλεῖ τὸν ζῆλο αὐτὸ «**πικρὸν**» (γ' 14). Γιατὶ ὁ ἀρρωστημένος αὐτὸς ζῆλος κάνει τὸν ἀνθρώπο νὰ λείει λόγια πικρά. Τὸν ὀδηγεῖ σὲ φατριασμοὺς καὶ ἀντιθέσεις. Τὸ πνεῦμα του εἶναι ἐριστικὸ καὶ ἀλλαζονικό.

Ἀλλὰ ἂν ὑπάρχει ὁ «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» ζῆλος, ποὺ πολλὲς φορές κάνει μεγάλο κακό, ὑπάρχει καὶ ὁ συνετὸς καὶ θεϊκὸς ζῆλος, ποὺ πάντοτε τονώνει, οἰκοδομεῖ, ἐνισχύει τοὺς Χριστιανοὺς στὰ καλὰ ἔργα. Αὐτὸς ὁ «κατ' ἐπίγνωσιν» ζῆλος ταιριάζει σὲ κάθε ἀληθινὸ Χριστιανό.

Ὁ γάμος κοινότητα ἀγάπης

Ἡ χριστιανικὴ ἐστία, ἡ οἰκογένεια, εἶναι μιὰ κοινότητα. Κοινότητα ὑλική, ὅπου ὅλοι μετέχουν στὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Κοινότητα σωματιῶν, ὅπου ἡ σάρκα ἀγιάζεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα. Κοινότητα πνευματική, ὅπου ἡ ἀνθρώπινη ἀγάπη ἀναπτύσσεται μέσα στὴν χάρη τοῦ Θεοῦ.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΥΛΙΚΗ

Νὰ ἀγαπᾶς σημαίνει νὰ μοιράζεσαι. Νὰ μοιράζεσαι τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὸ καθημερινὸ ψωμί. Αὐτὸς ὁ νόμος τοῦ μοιράσματος ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο συστατικὸ τῆς ἀγάπης. Μεταξὺ τῶν συζύγων ποὺ ἀγαποῦνται δὲν ὑπάρχει οὔτε δικό μου οὔτε δικό σου. Ἐκεῖνο ποὺ ὑπολογίζεται στὸ ἐξῆς εἶναι τὸ κοινὸ συμφέρον. Δὲν ἔχει σημασία ἂν εἶναι πλούσιοι ἢ φτωχοί. Τὸ σπουδαῖο εἶναι νὰ μοιράζονται. Καὶ αὐτὸ τὸ μοῖρασμα τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν εἶναι τὸ σύμβολο μιᾶς ἄλλης ἀμοιβαιότητας, ἐκείνης τῶν ψυχῶν καὶ τῶν καρδιῶν, χωρὶς τὴν ὁποία δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ ἀγάπη.

Ὁ γάμος εἶναι καὶ μιὰ κοινωνία ὑλική, ποὺ ζεῖ καὶ ἀναπτύσσεται πάνω σ' ἓνα κομμάτι τοῦ γήινου πλανήτη μας. Αὐτὴ ἡ ζωὴ πάνω στὴ γῆ εἶναι ἀπαραίτητη, βρίσκεται μέσα στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἀποτελεῖ μιὰ καθημερινὴ πραγματικότητα, ποὺ ἐτοιμάζει τοὺς πολίτες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗ

Νὰ ἀγαπᾶς εἶναι νὰ προσφέρεις. Νὰ εἶσαι ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος σημαίνει νὰ προσφέρεται ὁ ἓνας στὸν ἄλλο. Ὁ γάμος εἶναι μιὰ κοινότητα σωματική, μιὰ κοινότητα ὅπου ἡ ἔνωση τῶν σωμάτων ἐκφράζει τὴν ἔνωση τῶν καρδιῶν καὶ τῶν ψυχῶν, μιὰ κοινότητα προορισμένη νὰ γίνῃ πηγὴ ζωῆς. Ἡ προσφορὰ τῶν σωμάτων μέσα στὸν γάμο εἶναι μιὰ χειρονομία ἀγάπης, μιὰ ἐνέργεια εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεό. Τὸ παιδί εἶναι ὁ ζωντανὸς μάρτυρας τῆς ἀγάπης τῶν συζύγων. Ὁ ἐρχομὸς του στὸν κόσμον μεταβάλλει τὴν ἐστία σὲ οἰκογένεια. Πλαταίνει τὴν ἀγάπη τῶν συζύγων. Στὸ ἐξῆς αὐτοὶ ἐδῶ δὲν εἶναι πιά μονάχα ἄνδρας καὶ γυναίκα, γίνονται πατέρας καὶ μητέρα.

Ἡ πατρικὴ καὶ ἡ μητρικὴ ἀγάπη ἔχουν τὶς ρίζες τους μέσα στὴν συζυγικὴ ἀγάπη. Ἡ υἱικὴ καὶ ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη ἔχουν ἀνάγκη γιὰ νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ ἀναπτυχθοῦν ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς συζυγικῆς ἀγάπης. Ὁ γάμος εἶναι μιὰ κοινότητα σωματική, ὅπου ἡ ἀγάπη καλεῖται νὰ πολλαπλασιασθεῖ. Ὁ γάμος εἶναι μιὰ κοινότητα ἀγάπης, ὅπου ὁ καθένας καλεῖται νὰ προσφερθεῖ, νὰ θυσιασθεῖ, γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ

Ὁ γάμος, τέλος, εἶναι μιὰ κοινότητα πνευματική. Αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου ἀπορίας ἄξιο, ἀφοῦ ἡ ἀνθρώπινη ἀγάπη εἶναι πρὸ πάντων ὁρμὴ καρδιῶν καὶ ψυχῶν, δηλαδὴ μιὰ πραγματικότητα πνευματική. Τὸ μυστήριο τοῦ γάμου ἐξαγιάζει αὐτὴ τὴν ἀνθρώπινη ἀγάπη. Προσανατολίζει πρὸς τὸν Θεὸ αὐτὴ τὴν ὁρμὴ τῶν καρδιῶν καὶ τῶν ψυχῶν. Κάνει τὴ χριστιανικὴ ἐστία μιὰ κατ' οἶκον Ἐκκλησία, δηλαδὴ μιὰ μικρὴ κοινότητα πίστεως, ἐλπίδας καὶ χάριτος. Οἱ σύζυγοι εἶναι οἱ ἐμψυχωτὲς τῆς μικρῆς αὐτῆς χριστιανικῆς κοινότητας, ποὺ εἶναι τὸ σπίτι τους. Μαζὶ εἶναι ἐκεῖ οἱ μάρτυρες τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ θρησκευτικὸ ξύπνημα καὶ τὴν χριστιανικὴ ἀγωγή τῶν παιδιῶν τους, καλεσμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ κάνουν κάθε μέρα καὶ περισσότερο τὸ σπίτι τους ἐστία πνευματικῆς ἀκτινοβολίας πρὸς τοὺς ἄλλους.

Αὐτὴ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ τρέφεται ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκφράζεται μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἀγά-

πη στὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον. Ἡ χριστιανικὴ ἐστία εἶναι μιὰ κοινότητα ἀγάπης, ὅπου ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν. Εἶναι μιὰ κοινότητα χριστιανική, ὅπου σύζυγοι καὶ παιδιά, ὅλοι μαζί, συμβάλλουν στὸν ἐρχομὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ πάνω στὴν γῆ. Αὐτὴ εἶναι ἡ χριστιανικὴ συζυγία. Τέτοια εἶναι ἡ ἀληθινὰ χριστιανικὴ οἰκογένεια. Αὐτὰ τὰ κύρια συστατικὰ τῆς ποὺ πολλὲς σύγχρονες οἰκογένειες δὲν τὰ σκέπτονται. Γι' αὐτὸ καὶ τόσα σπίτια στοὺς καιροὺς μας τριζοκοποῦν, πέφτουν, μεταβάλλονται σὲ ἐρείπια.

Κύριε Σὺ μᾶς κάλεσες γιὰ νὰ χτίσουμε μαζί μιὰ ζεστὴ φωλιά. Δῶσε μας τὴν χάρη Σου γιὰ νὰ τὴν ζωογονήσουμε μὲ τὴν ἀγάπη Σου καὶ τὶς ἐντολές Σου. Νὰ προσφέρει ὁ ἓνας μας στὸν ἄλλο χαρὰ, ἐνίσχυση, ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά.

Μάθε μας νὰ ἀναθέτουμε μὲ ἐμπιστοσύνη σὲ Σένα τὰ σχέδια καὶ τοὺς πόθους μας, τὰ προβλήματα καὶ τὶς δυσκολίες μας καὶ νὰ ζητᾶμε τὴν θεία Σου ἐνίσχυση. Βοήθησέ μας νὰ Σοῦ προσφέρουμε τὶς χαρὲς καὶ τοὺς πόνους μας γιὰ νὰ τοὺς ἐξαγιάξεις.

Σὺ Κύριε, ποὺ μᾶς ἔνωσες μὲ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου καὶ ἔφερες τὸν ἓνα κοντὰ στὸν ἄλλο, κράτησέ μας γιὰ πάντα ἐνωμένους μαζί Σου, σὰν δυὸ κλίματα συνδεδεμένα μὲ Σένα τὴν Ἀμπέλο τὴν ἀληθινή.

Βοήθησέ μας νὰ φέρουμε στὸ σπίτι μας πίστη, ὁμορφιά, ὑγεία, δύναμη, καθαρότητα, ἰδανικά, πνεῦμα νοικοκυριοῦ καὶ οἰκονομίας, γιὰ νὰ εἶναι μιὰ ἀληθινὴ εἰκόνα τοῦ νέου κόσμου ποὺ θέλουμε νὰ χτίσουμε μαζί Σου. Κύριε, Σὺ ποὺ εἶσαι ἡ Ἀγάπη, εὐλόγησε τὴν ἀγάπη μας. Ἀμήν.

ZOH Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν. Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.
Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἱπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΜΟΥ «ΖΩΗΣ» 2019

ΠΡΩΤΑ ΑΡΘΡΑ: «Ίδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος», 1. «Ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν», 13. «Ίδου ἡ μήτηρ σου», 25. Ὁ ἥρωισμὸς τῆς ἀγάπης, 37. «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον», 49. Πυρφόροι καὶ πνευματοφόροι, 61. Ἄφοβοι στὶς θύελλες, 73. Ὁ Σταυρὸς «ὄπλον ἀκαταμάχητον», 85. «Θαρσεῖτε», 97. «Ὁ πλοῦς ἐν νυκτί», 109. «Εὐαγγελίζομαι ἡμῖν χαρὰν μεγάλην», 121.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ: «Ἐμεῖς φίλοι μου ἔστε», 6. Σύμβολο δυνάμεως Α΄, 30. Σύμβολο δυνάμεως Β΄, 42. «Πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν», 54. «Πάντας...θέλει σωθῆναι», 66. Ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία, 78. Πολυμήχανος παγιδευτῆς, 90. «Νοῦς ὄρα καὶ νοῦς ἀκούει», 114. «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί», 126.

ΘΟΝΙΚΑ: Τὸ μεγαλεῖο τοῦ 1821, 31. Ἀπάντηση στοὺς πλαστογράφους, 48. Ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ στὴν Ἀνάσταση, 60. «Ὅλοι φύλαγαν Θερμοπύλες, 103. Ἡ ἐλευθερία δὲν σκύβει τὸ κεφάλι, 108.

ΕΚΔΗΜΙΕΣ: Κωνσταντῖνος Ἀθανασόπουλος (1930 - 2019), 18.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ: «Ίδου νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος», 1. «Ίδου ἡ μήτηρ σου», 25. Ὁ ἥρωισμὸς τῆς ἀγάπης, 37. Ἡ δύναμις τῆς Ἀναστάσεως, 46. Τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, 47. Ὁ Πιλάτος καὶ ὁ ὄχλος, 48. «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον», 49. «Πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν», 54. Πυρφόροι καὶ πνευματοφόροι, 61. Ὁ Σταυρὸς «ὄπλον ἀκαταμάχητον», 85. Εὐαγγελίζομαι ἡμῖν χαρὰν μεγάλην», 121. «Ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη...» (Βαροῦχ γ΄ 38), 122. «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί», 126. Ἀπὸ τῆ φάτνη ὡς τὸν σταυρό, 127.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΑΝΤΙΚΟΙΝΩΝΙΚΑ: Θεραπεύει ἡ ψυχανάλυση; Α΄, 11. Οἱ διαζευγμένοι, 15. Ἀπωθήσεις καὶ νευρώσεις, Β΄, 23. Γιὰ μιὰ ἀξιοπρεπῆ ὑγεία, 24. «Τὸ βοτάνι τοῦ Ἀντιχρίστου», 24. Ἐπικίνδυνοι ἡγέτες, 24. Οἱ ἀπαγωγεῖς μιᾶς ὄχρονος, 26. Ἀπωθήσαμε τὸν Θεό, Γ΄, 35. Μωρὸ ἀπὸ τρεῖς γονεῖς (three-parent baby), 36. Διεθνὴς ἡμέρα τῆς Γυναίκας, 36. «Νόμος γέγονεν ἡ παρανομία», 48. Παραιτήθηκε ἀπὸ φιλότιμο, 48. Τὸ πρωτεῖο τῆς ἀγάπης, 51. «Εὐχάριστοι γίνεσθε», 55. Καθρέφτης ὁ κόσμος, 59. Καταστρέφουν τὸ φυσικὸ περιβάλλον, 60. Τὸ ἔγκλημα τῶν ἐγκλημάτων, 60. Παρὰ λίγο δολοφόνος, 71. Ἡ μάχη τῆς ἀλήθειας, 72. Ἐμφυτὸς ὁ πόθος τῆς ἀθανασίας, 72. Ἀνεξέλεγκτη πιά ἡ τρομοκρατία, 72. Ἄξιους πολιτικούς ὄχι δημαγωγούς, 84. Γιατροὶ καὶ δικαστικοί, 84. Ψυχανάλυση ἢ ἐξομολόγηση, 84. Τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀξιοκρατίας, 91. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος γιὰ τὶς ἐκτρώσεις, 96. Βγῆκα ζωντανὴ ἀπὸ τὴν ἔκτρωση, 96. Ἐγκλημα καὶ διαστροφή, 96. Νὰ θωρακιστεῖ ἡ δικαιοσύνη, 96. Χωρὶς συνεργασία ἐξαθλίωση, 108. Ἡ φύση τιμωρεῖ, 108. «Στερεότυπα φύλου!», 120. Δημογραφικὴ βόμβα, 120. Εἰρήνη χωρὶς δικαιοσύνη, 132. Τὸ κάπνισμα καὶ ἡ ὑγεία τοῦ ἐμβρύου, 132.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ: Ὁ ἥρωισμὸς τῶν Πατέρων, 2. Πέτρος Ὁ φλογερὸς Ἀπόστολος, 62. Ζοῦσε γιὰ τὸν Χριστό, 67. Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, 119.

ΝΕΟΤΗΣ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ: «Παρκαρισμένα» σὲ μιὰ ὀθόνη, 12. 500 παιδιὰ γιὰ ἀπεξάρτηση, 36. Γονεὺς 1

καὶ Γονεὺς 2, 84. Ὑπάρχει ἀκόμα ἀνθρωπιά, 95. Ὁ γάμος κοινότητα ἀγάπης, 130.

ΟΜΙΛΙΕΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ: Τί ζητεῖ ἀπὸ μας ὁ Θεός, 4. Ὁ καταρτισμὸς μας, 5. Τὸ μυστικὸ τῶν Χριστιανῶν, 8. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, 9. Ἀλλάζει τοὺς ἀνθρώπους ἡ χάρις; 16. Μαρτύριο καὶ μαρτυρία, 17. Ἀκλόνητοι στὸν διωγμὸ, 20. Θησαυρὸς καὶ θησαυροί, 21. Τὰ σκάνδαλα εἶναι ἁμαρτία μπροστὰ στὸν Χριστό, 28. Ἄς χρησιμοποιήσουμε ξυπνητήρια, 29. Ποὺ γέρνει ἡ ζυγαριά, 32. Κράτησε γερὰ τὴν πίστη, 33. Ἡ ἄγκυρα τῆς ψυχῆς, 40. Ἡ θυσία τοῦ Κυρίου μας, 41. Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, 44. Χριστὸς Ἄνεστη! 45. Μὲ τὴν χάρι τοῦ Ἀναστάσιου, 52. Ἀνθρώποι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, 53. Στὰ ἴχνη μιᾶς ἀληθινῆς μεγάλης γυναίκας, 56. Ἱεραποστολὴ καὶ ἔργα ἀγάπης, 57. Ἀλύγιστοι στὶς δυσκολίες, 64. Ἡ χαρὰ τῆς προσφορᾶς, 65. Τῆς πεντηκοστῆς, 68. Πρότυπα ζωῆς, 69. Ἡ πνευματικὴ ἡλικία, 76. Πρωτοπόροι, 77. Ὁ πόθος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, 80. Ὑπομονὴ! 81. Τὸ καύχημα μας, 88. Ἡ ἔνωσή μας μὲ τὸν Χριστό, 89. Παρατηρήσεις ἀπὸ ἀγάπη, 92. Διῶξε τὴ στενοχώρια, 93. Ἀλλάζει τοὺς ἀνθρώπους ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ; 100. Μιλάει ἡ πατρικὴ καρδιά, 101. Πνευματικὴ καρποφορία, 104. Τί ἔλκυει τὴν χάρι τοῦ Θεοῦ; 105. Τί εἶναι τὸ Εὐαγγέλιο; 112. Ἡ δικαίωση διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ μόνο, 113. Τὸ καύχημα τοῦ Παύλου, 116. Τὰ πλούτη τοῦ Θεοῦ μας, 117. «Χριστὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν...», 124. Φύλαξε τὸν θησαυρό σου, 125. Ἡ ἀξία τῶν ἁγίων, 128. Ζηλωτὴς καλῶν ἔργων, 129. Δυναμιτίζουν τὴν οἰκογένεια, 132.

ΠΑΙΔΕΙΑ: Ἡ Ἑλλάδα διώχνει τὰ ταλέντα της, 12. Προσοχὴ στὴν παιδεία, 96. Ἐκπαιδευτικὸ προσωπικότητες, 108. Ριζικὲς ἀλλαγὲς στὰ Ἰνστιτούτα, 120. Ἐδῶ θὰ πειραματιζόμαστε; 120.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ: Σπίτι χωρὶς οἰκοδόμους; 3. «Ἄρρωστος ἀπὸ ἀγάπης», 7. Εὐσεβοφανὴς μυθοπλασία, 10. Πλασμένος νὰ λατρεύει τὸν Θεό, 14. Καταδικὴ καὶ δικαίωση, 19. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐπισκέπτεται, 22. Μάθε νὰ συγχωρεῖς, 27. Γιὰ κανένα μὴν ἀπελπίζεσαι, 34. Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, 36. Δίστεψε τὸν Παράδεισο, 38. «Κόσμος παγερὸς καὶ ἀπρόσωπος», 39. Τὸ Νόμπελ τῆς Ταπεινοφροσύνης, 43. «Μεγάλῃ τῆς ἐλπίδος ἡ δύναμις», 58. Τὸ σαράκι τοῦ φθόνου, 59. «Γιατί δὲν ἤλθες σὲ μένα;», 63. Ὁ ἄνθρωπος προσωπεῖο, 70. Εἶσαι ἄνθρωπος; 71. Συμπαθεῖς στοὺς ἁμαρτάνοντες, 74. «Χαίρειν μετὰ καιρόντων», 75. «Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες...» (Ρωμ. ι΄ 15), 79. Τὸ πιὸ μεγάλο θαῦμα, 82. Εὐγνωμοσύνη ἢ ἀχαριστία; 83. Ἡ πίστις ὑπόθεση σοβαρή, 86. «Διήλθεν εὐεργετῶν... πάντας», 87. Ἐχομε τὸ «γνώθι σαυτόν»; 94. Τὸ σκοινί... ὁ πατέρας μου, 95. Ἀπὸ δῆμιος μάρτυρας, 98. Τὸ μυστικὸ τῆς χαρᾶς, 99. Δὲν ἀνακαλύπτεται, ἀποκαλύπτεται, 102. Μακροθυμεῖ καὶ περιμένει, 106. «Εορτὴ μάρτυρος, μίμψις μάρτυρος», 107. Ἀγάπη ἡ πρώτη τῶν ἀρετῶν, 110. Καθημερινὸς ἥρωισμὸς, 111. Τὸν Θεὸ ἢ τὸν Βάαλ, 115. Θέλει τόλμη ἢ ἀρετὴ, 118. Τὸν πόνο τοῦ σ΄ ἕνα ἄλογο, 123.

ΧΙΛΙΑΣΜΟΣ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΠΟΛΕΜΙΟΙ: Ἡ Ἐκκλησία πολεμοῦμενη νικᾷ, 12. «Ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἴνα νικήσῃ», 12. Ἡ Ἐκκλησία πολεμοῦμενη νικᾷ, 24. Ὁ χριστιανισμὸς ἕνα θαῦμα, 50. Ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ στὴν Ἀνάσταση, 60. 90.000 Χριστιανοὶ δολοφονήθηκαν τὸ 2018, 60. Τοὺς ἐνοχλεῖ καὶ ὁ Ποινικὸς Κώδικας; 72. Ἐπιστροφή στὸ Δωδεκάθεο 132.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ;

Έκρηκτική ή κατάσταση που ζήσαμε τις ημέρες αυτές από την απειλούμενη πολεμική επέμβαση με τους βομβαρδισμούς στη Β. Συρία. Προς το παρόν τουλάχιστον ο κίνδυνος φαίνεται πως απέφυχθηκε. Άγνωστο μέχρι τότε. Ο κόσμος όμως ζει καθημερινά ένα επί πλέον εφιάλτη από τις «**άκοαυς πολέμων**». Αναπνέει φόβο και έκπνέει αγωνία. Οί ισχυροί της γης, με αποκλειστικό γνώμονα το στενόψυχο συμφέρον τους, ένεργούν και απειλούν στηριζόμενοι στην ύπεροπλία τους. Και όλα αυτά δῆθεν χάρη της ειρήνης. Χωρίς όμως ήθικες άρχες βαδίζουμε σ' ένα επικίνδυνο αδιέξοδο. Και όλα αυτά γιατί μπήκαμε σε μιὰ κοσμογονική εποχή χωρίς την ανάλογη προετοιμασία. Πήραμε στα χέρια μας τρομερές δυνάμεις, χωρίς να έχουμε συνειδητοποιήσει τις συνέπειες από την άλογη στη χρήση τους. Θα πρέπει, λοιπόν, όρισμένοι να αντιληφθούν, πως ειρήνη δέν είναι ισορροπία δυνάμεων ανάμεσα σε αντιμαχόμενες έξουσίες. Αυτή ή «ισορροπία» του τρόμου και με την ένταση που προκαλεί γίνεται άνισορροπία από το τέντωμα των νεύρων. Είναι άφέλεια και ματαιοπονία να κηρύττουμε άφοπλισμό, χωρίς προηγουμένως να άφοπλίζουμε τις καρδιές. Η ειρήνη για να γίνει βιώσιμη χρειάζεται προπάντων ειλικρίνεια. Να στηρίζεται στη δικαιοσύνη, που έφερε στη γη μας, ό ένανθρωπήσας Θεός, ό «Άρχων της ειρήνης».

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΔΩΔΕΚΑΘΕΟ

Τό να διεκδικούν οί «Έλληνες Έθνικοί» να έπαυφέρουν την άρχαία ειδωλολατρία στον 21ο αιώνα δείχνουν την έξωπραγματικότητα τους. Τό να κατηγορούν όμως τον Χριστιανισμό που «*καταστρέφει πνευματικά τους Νεοέλληνες (Ρωμικούς), μοπολιάζοντάς τους με δεισιδαιμονία, σκοταδισμό, θεομανία και σαφή άπέχθεια για την άνθρώπινη έλευθεροπρέπεια*», άποκαλύπτει παχυλή άγνοια και όπισθοδρομικότητα. Μά ό,τι καλό και ύγιες μόρεσε να αναπτύξει ό άρχαίος κόσμος διατηρήθηκε άνέπαφο κατά τη χριστιανική εποχή. Κάτι περισσότερο. Καθαρίστηκε από όλα τα άχρηστα στοιχεΐα και αναπτύχθηκε στο εύκρατο κλίμα του Χριστιανισμού. Βεβαίως κατάργησε πολλά ό Χριστιανισμός από τον άρχαίο κόσμο. Και άλίμονο άν δέν τα καταργούσε. Να μη χτυπούσε, δηλαδή, τό δουλεμπόριο, την άνεξέλεγκτη βία, τον Καιάδα, τη λατρευτική μορφή της διαφθοράς, τους βωμούς της ντροπής στους όποιους προσφερόταν θυσία ή τιμή, ή άξιοπρέπεια και ή άγνότητα; Η λησμονούν πως όταν έκανε την εμφάνισή του ό Χριστιανισμός ό άρχαίος κόσμος βρισκόταν σε φοβερή παρακμή; Ο χρυσοός αιώνας του Περικλή άποτελούσε παρελθόν. Τό πνευματικό μήνυμα του Πλάτωνα, του Εύριπίδη, του Σοφοκλή είχε έκλείψει και κυριαρχούσαν οί Σοφιστές.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΚΑΙ Η ΥΓΕΙΑ ΤΟΥ ΕΜΒΡΥΟΥ

Σύμφωνα με τα πορίσματα έρευνας της Παιδιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια, αλλά και πολλών άλλων παρόμοιων ιατρικών έρευνών, τό κάπνισμα κατά τους τελευταίους ιδιαίτερα μήνες της έγκυμοσύνης μπορεΐ να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στην ύγεια του έμβρυού. Η νικοτίνη περνά από τους πνεύμονες της μητέρας στο αίμα της και από εκεί μεταφέρεται άμέσως στο έμβρυο, προκαλώντας καρδιακά προβλήματα, μείωση του βάρους κατά τον τοκετό και πολλές άλλες επικίνδυνες έπιπλοκές. Ιδιαίτερα άπειλητικός για τό έμβρυο είναι επίσης ό συνδυασμός κάπνισματος και οίνοπνευματωδών ποτών. Πρόσφατες μελέτες άπέδειξαν ότι οί μητέρες που κάπνίζουν και πίνουν κατά τη διάρκεια της έγκυμοσύνης κινδυνεύουν να φέρουν στον κόσμο παιδιά με περιορισμένη δυνατότητα άντιδράσεως στους έρεθισμούς του περιβάλλοντος. Οί άδυναμίες, μικρές ή μεγάλες, έχουν συνήθως και τις άφήνουν να ριζώσουν στην ψυχή τους. «Όταν όμως περνούν σε άθάωα θύματα και μάλιστα στην κυοφορούμενη ζωή, τότε ή εύθύνη είναι μεγάλη. Η μάνα που δέν διστάζει να θυσιάσει άκόμα και τα νόμιμα δικαιώματά της χάρη των παιδιών της, θα δυσκολευθεί να άπαλλαγεί από άδυναμίες, οί συνέπειες των όποιών θα συνοδεύουν τό σπλάχνο της σ' όλόκληρη τη ζωή του; Η Ελλάδα, δυστυχώς, παρουσιάζει την ύψηλότερη άναλογία κάπνιστών μεταξύ των δυτικοευρωπαϊκών χωρών (37,6%). Ο Π.Ι.Σ. καλεΐ κάθε άρμόδια άρχή να επιβάλλει πάραυτα τό νόμο και έκφράζει την πρόθεσή της να βοηθήσει με κάθε μέσο στον έλεγχο του μείζονος αυτού προβλήματος Δημόσιας Υγείας.

ΔΥΝΑΜΙΤΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ο ίερός θεσμός της οίκογένειας και του γάμου βάλλεται από παντού. Και ή άνίερη αυτή πολεμική δέν μένει χωρίς συνέπειες. Δέν είναι μόνο ή ψυχολογική κρίση, τα ψυχικά τραύματα των παιδιών και των νέων που όφείλονται συχνά στην άποδυναμωση και τον κλονισμό του βασικού αυτού κυττάρου της κοινωνίας, την οίκογένεια. Ψυχολόγοι και κοινωνιολόγοι έδω άποδίδουν την άνασφάλεια που ζει ό σύγχρονος άνθρωπος. Γιατί ό δεσμός που συγκρατεί την κοινωνία είναι ή υγιής και ένωμένη οίκογένεια. Οί νέες ψευδεπίγραφες μορφές οίκογένειας, γελοιοποίηση του ίερού θεσμού, είναι δυναμίτιδα στα θεμέλιά της. Ο αριθμός των γυναικών, που ζούν χωρίς σύζυγο - ό σύζυγος τώρα έγινε «σύντροφος» - με ή χωρίς παιδιά, αυξάνει σταθερά. Τό ίδιο και οί λεγόμενες έλεύθερες συμβιώσεις. Οί γάμοι μειώνονται. Τα διαζύγια αυξάνονται άνηυσχητικά. Τό ποσοστό εκτός γάμου παιδιών παρουσιάζει άνοδική πορεία, σε άντίθεση με τον γενικό δείκτη γεννητικότητας που διαρκώς πέφτει στις περισσότερες χώρες. Στη Γαλλία ένας στους τρεις γάμους διαλύεται με αυξητική τάση. Στις σκανδιναβικές χώρες, στη Βρετανία και την Έσθονία τό 40% των γάμων τις τελευταίες δεκαετίες κατέληξαν σε διαζύγιο. Τραγικά τα άποτελέσματα για τον ίερό δεσμό που συγκρατεί την κοινωνία.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Τηλεοράτους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ